

deltaget i den sidste Vinters Kampagne paa den anden Side af, hvor det ærede Medlem findes. Deri, tror jeg, ligger Forklaringen af, at han ikke har kunnet følge med. Var han paa den rigtige Side, vilde han have kunnet følge med, thi da vilde han have haft Fordelen af at staa med en hel anden Synsbidde, hvor han kunde have set, hvad det skal blive til, og hvad det ikke skal blive til med de Lovforslag, som her ere opførte paa Dagsordenen. Nu er det ærede Medlem paa den forkerte Side og deraf følger med Nødvendighed, at det ærede Medlem — skønt jeg tror, at han baade i praktisk og teoretisk Henseende har udmærket Kendskab til disse Sager — ikke kan følge med, og saaledes gaar det naturligt alle dem, som ere paa den forkerte Side. Er man først kommen galt ind paa det, er der ikke noget at gøre derved, saa bliver baade Helheden og alle Enkeltheder forkerte. Dette være sagt til Forklaring for det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen), for at han kan se lidt venligere paa os, som ere paa den forkerte Side, end han gør. Han havde jo dog Fornøjelsen af at høre vore Argumenter i forrige Samling, og han vil selvfølgelig kunne have den samme Fornøjelse af dem i denne Samling. Hvad vi sige, ligger der selvfølgelig ikke nogen Vægt paa. Saaledes vil det sikkert gaa mig, og saaledes vil det ogsaa gaa det ærede Medlem for Præstø Amts 3de Valgkreds, thi vi staa overfor en Forening, som har en Overbevisningens Klarhed, der sikkert er af en saadan Fasthed, at vore ringe Kræfter ikke formaa at bryde igennem. Desuden have jo de ærede Medlemmer, som staa paa den anden Side, en Viden om Tingene, om jeg maa sige, oven fra ved en Slags Inspiration, som gør, at de netop vide, hvorledes det skal gaa med hver enkelt Ting, og kunne forudsige Udfaldet. Under saadanne Omstændigheder er det selvfølgelig, at vore Argumenter maa komme for sent, fordi de ikke som deres ere forbundne med en højere og rigtigere Viden, og derfor naturligvis ikke kunne blive, som de skulle være. Det viser sig ogsaa med det her behandlede Lovforslag, om hvilket visse ærede Medlemmer nu synes, at der ikke er synderlig Grund til at fremme det, medens de tidligere have set mere venlig paa det. Det maa, tror jeg, hænge sammen med Inspirationen og staaar vistnok ogsaa i Forbindelse med de større Reformere, som ere i Gæere. Det kommer, saa vidt man kan se,

direkte oven fra, og da det ærede Medlem for Præstø Amts 3de Valgkreds og jeg ikke ere inspirerede oven fra, burde vi vel egentlig holde vor Mund og henfalde til den Bestyrelses, som det sømmer sig at nære for de inspirerede Ting.

Hvis jeg imidlertid kunde tænke mig, at noget som helst Argument skulde kunne gøre Indtryk, hvad jeg ved det ikke kan, paa dem, som staa med dette Lovforslag at gøre, vilde jeg sige, at jeg vedblivende staaar paa det Standpunkt, at jeg betragter Lovforslaget som unyttigt. Jeg har i saa Henseende ikke skiftet Mening med Marene, men staaar paa det Standpunkt, hvorpaa jeg altid har staaet. Dertil har jeg dels principielle Grunde og dels Grunde i Enkelthederne. De principielle Grunde ere disse, at enten skulde man ganske afstasse Forligsinstitutionen, eller ogsaa skulde man begunstige den i en ganske anden Grad, end man her gør det. Vægge Betragtninger synes mig fuldt forsvarelige, men Lovforslaget følger ingen af dem. At afstasse Forlig vilde for de egentlige Retsfagere Vedkommende fritage Folk baade for Bekostninger og Ulejlighed og for alle de Vanskeligheder, som ere forbundne med et utilstrækkeligt Forlig, samt staa alle Tvivlsspørgsmaal ihjel. Det vilde jo aldeles ikke forhindre, at Folk ad privat Vej kunde slutte Forlig, og at det tillodes dem at møde til Retsprotokollen og indføre det Forlig, som var blevet indgaaet ad privat Vej. Jeg finder, at det er en meget naturlig Sag, og det vil sikkert ogsaa ramme de allerfleste Forlig, thi Forholdet er jo det, at Hovedmassen af alle de Sager, som indbringes for Forligskommissionen, er Sager, som i Forvejen ere forligte og afgjorte, hvor med andre Ord det gode Hjertelag i Forvejen har afgjort Sagen, og hvor det eneste, man ønsker, er at faa et Tvangsmiddel imod sin Modpart eller et Slags Bevis. Jeg tror, at man meget vel kunde gaa den Vej uden at tabe noget. Men Lovforslaget følger aldeles ikke denne Vej. Kun paa et eneste Punkt, nemlig i § 2, første Stykke, hvor jeg ikke mener, at det bør gøres, følges denne Betragtning. I andet Stykke fastsættes det derimod, at for Fremtiden skulle Sager, som anlægges efter Ministeriets eller Øvrighedens Foranstaltning indbringes til Forlig i Modsetning til, hvad der nu er Tilfældet. Dette ønsker jeg ikke for at være fornødt, om end jeg kan indse, at der er en formel Grund dertil. Det vil blandt andet mange Gange give Anledning til Misforstaaelse. Jeg tror, at de Folk, der have givet Forligsloven, paa dette Punkt have set fuldkommen rigtig i, at de Sager, der anlægges af Øvrigheden